

Consultatieverslag Documenten Flexibiliteit

Table of Contents

1. Inleiding.....	2
2. Globale uitgangspunten bij de reactie	3
2.1. De roadmap flexibiliteit.....	3
2.2. Verplichting tot SMR3 voor deelname	3
2.3. Technische meetvereisten voor deelname	4
2.4. De rol en positie van CDSO binnen het flexibiliteitslandschap	4
2.5. Nood aan integratie tussen flexibiliteits- en leveringsmarkt	4
2.6. Duurtijd NFS & impact op flexibiliteitscontracten	4
2.7. Meerdere SDP's op laagspanning	4
2.8. EV als flex-SDP	5
2.9. Opmerkingen buiten de scope van de consultatie.....	5
3. Overzicht van wijzigingen in de geconsulteerde documenten	5

1. Inleiding

In naam en voor rekening van de Belgische netbeheerders organiseerde Synergrid een gezamenlijke consultatie van documenten gerelateerd aan flexibiliteit naar aanleiding van de volgende evoluties:

- Openstelling van automatic Frequency Restoration Reserve (aFRR) voor netgebruikers op laagspanning.
- Aanpassing van de werkingsregels (Functioning Rules) voor het Capaciteitsremuneratiemechanisme (CRM).

De hierboven aangegeven evoluties vereisen aanpassingen in de volgende documenten:

- De marktgids flexibiliteit
- Het Synergrid voorschrift C8/01
- De FSP-DNB overeenkomst

Zoals voorgeschreven in artikel 1.2.4 van het Vlaamse TRDE, werden de drie vermelde documenten geconsulteerd, gedurende een periode van zes weken, van vrijdag 21 april 2023 tot en met vrijdag 2 juni 2023. De publieke raadpleging werd voorafgegaan door een stakeholdersoverleg op vrijdag 21 april 2023.

Om gehoor te geven aan de vraag van zowel de verschillende regulatoren als van de overige marktpartijen dat de netbeheerders maximaal onderling zouden afstemmen en zoveel als mogelijk gelijklopende processen zouden opzetten, hebben de netbeheerders geopteerd voor een gezamenlijke consultatie, uitgevoerd door Synergrid, in hun naam. Dit consultatieverslag is een gezamenlijk consultatieverslag, dat de gemeenschappelijke standpunten van de netbeheerders weergeeft.

Dit verslag bevat de conclusies van de formele consultatie van de marktgids flexibiliteit, het Synergrid voorschrift C8/01 en de FSP-DNB overeenkomst. Er werden 6 reacties ontvangen, van Centrica, FEBEG,

Febeliec, Flux 50, ODE Vlaanderen, Movanis BV, en van een privépersoon. De vraag van deze laatste bleek, na verduidelijking, geen betrekking te hebben op de consultatie, aangezien de vraag sloeg op homologaties in het kader van openbare verlichting. Deze persoon werd dan ook doorverwezen naar de relevante Synergrid mailbox en van daaruit verder geholpen. In het kader van de transparantie vermelden we deze opmerking wel mee in het verslag. De reacties van de stakeholders zijn beschikbaar op de consultatiepagina in de vorm waarin zij ontvangen werden. Daarnaast werd een overzichtstabel gemaakt waarin alle opmerkingen hernomen werden en aangevuld met de wijze waarop de opmerking verwerkt werd in de documenten en de argumentatie daarvoor.

In dit verslag wordt een algemeen overzicht gegeven van de ontvangen opmerkingen, en de globale uitgangspunten van de leden van Synergrid bij de reactie daarop. De bovenvermelde tabel kan geraadpleegd worden voor de gedetailleerde reacties en motivering op elke individuele opmerking.

2. Globale uitgangspunten bij de reactie

In dit deel van het consultatieverslag worden de opmerkingen besproken die een meer fundamenteel karakter hebben, alsook diegene die door meerdere respondenten werden aangekaart. De gedetailleerde reacties op elk van deze opmerkingen zijn gebaseerd op deze globale standpunten. Alvorens inhoudelijk in te gaan op de ontvangen opmerkingen, is het belangrijk om nogmaals te benadrukken dat de huidig voorliggende “*Fast Track aFRR LV*” een tijdelijke oplossing behelst, met als doel om enerzijds zo snel en maximaal mogelijk het potentieel aan flexibiliteit op laagspanning te ontsluiten en anderzijds alle betrokken partijen de mogelijkheid te bieden om ervaring op te doen met dit flexibiliteitsproduct, zodat deze ervaringen mee de definitieve processen kunnen helpen vormen.

2.1. De roadmap flexibiliteit

Tijdens de consultatie werden opmerkingen ontvangen rond de start van de uitrol van mFRR op laagspanning. De scope van deze *document release* is echter, zoals eerder aangegeven, beperkt tot het openen van de aFRR markt op laagspanning, gebruikmakend van een tijdelijke *Fast Track*. Voor toekomstige flexibiliteitsinitiatieven is er de roadmap flexibiliteit, die ook werd toegelicht tijdens het stakeholderoverleg voorafgaand aan de consultatie. De netbeheerders houden dan ook het tempo zoals voorzien in de roadmap flexibiliteit aan.

2.2. Verplichting tot SMR3 voor deelname

Verschillen respondenten stellen de noodzaak voor SMR3 in vraag. Bovendien stellen respondenten ook vragen bij de regionale verschillen in deze verplichting.

SMR3 blijft noodzakelijk, zelfs wanneer er met opt-out wordt gewerkt: zo’n opt-out bekommert zich immers enkel om de impact tussen FSP en leverancier van de grid user. Een activatie die niet SMR3 gemeten is, heeft echter een impact op alle leveranciers en FSP’s van netgebruikers die op hetzelfde distributienetwerk zijn aangesloten, aangezien dat dit een impact heeft op het residu. Om die reden is voor een transparante en eerlijke marktwerking SMR3 noodzakelijke voor deelname aan aFRR op laagspanning.

Ook de regionale verschillen kwamen ter sprake tijdens het Stakeholderoverleg op 21 april 2023. De netbeheerders benadrukken dat er in sé geen regionale verschillen zijn: de SMR3 verplichting voor deelname geldt in alle regio’s. Aangezien het echter de ambitie is van de netbeheerders om de aanwezige flexibiliteit op laagspanning maximaal te ontsluiten, wordt er op deze regel een tijdelijke uitzondering gemaakt in het Brusselse en Waalse Gewest, totdat de digitale meter uitrol en ondersteunende processen matuur genoeg zijn.

2.3. Technische meetvereisten voor deelname

Centrica beargumenteert in hun reactie uitvoerig dat de huidige meetvereisten voor deelname aan aFRR LV te stringent zijn, en daardoor een barrière vormen voor deelname van laagspanningspunten. Ter vergelijking heeft Centrica ook informatie gedeeld over de situatie in het Verenigd Koninkrijk.

De netbeheerders wensen in de eerste plaats op te merken dat deze technische meetvereisten veelal zijn vastgelegd in Europese wetgeving, waar zowel federale als regionale wet- en regelgeving naar verwijst; de speelruimte van de netbeheerders is dus zeer beperkt op dit vlak. Bovendien is het ook zo dat het door Centrica aangehaalde voorbeeld buiten deze Europese regelgeving valt. Desalniettemin herbekijken de netbeheerders de meetvereisten voor flexibiliteitsproducten in het algemeen en aFRR LV in het bijzonder. Eventuele veranderingen in de meetvereisten als gevolg van deze discussies zullen vervat zijn in de tweede *document release*.

2.4. De rol en positie van CDSO binnen het flexibiliteitslandschap

De rode draad doorheen de reactie van Febeliec is dat er in de huidige documenten te weinig aandacht wordt besteed aan CDSOs (*Closed Distribution System Operators* – beheerders van een gesloten distributienet), binnen het kader van flexibiliteit. De netbeheerders zijn vragende partij om hierover met Febeliec in overleg te gaan. Aangezien Febeliec zelf aangeeft dat dit momenteel geen blokkerend punt is, zal er in september 2023 overleg plaatsvinden tussen de netbeheerders en Febeliec om dieper in te gaan op dit thema. De resultaten van dit overleg zullen dan gereflecteerd worden in de volgende versie van de MG Flexibiliteit.

2.5. Nood aan integratie tussen flexibiliteits- en leveringsmarkt

FEBEG is van mening dat het noodzakelijk is dat de flexibiliteits- en leveringsmarkt met elkaar geïntegreerd worden, zodat individuele correcties en financiële compensaties geautomatiseerd kunnen worden via het CMS. FEBEG geeft wel aan dat de voorgestelde *Opt-out* methodiek aanvaardbaar is als een tijdelijke tussenoplossing, voor het snel ontsluiten van de aFRR laagspanningsmarkt.

De netbeheerders zijn blij dat FEBEG erkent dat *Opt-out* een aanvaardbare werkwijze is voor de tijdelijke Fast Track aFRR LV. Hoe de uiteindelijke werkwijze er zal uitzien, staat op dit moment nog niet vast, maar het is wel de gedeelde ambitie van de netbeheerders om de marktprocessen rond flexibiliteit op termijn maximaal te integreren in het CMS. Ten gepaste tijde zal deze werkwijze ook via openbare raadpleging worden afgetoetst aan de verwachtingen van de marktpartijen.

2.6. Duurtijd NFS & impact op flexibiliteitscontracten

FEBEG geeft aan dat zij van mening zijn dat de beperkte geldigheidsduur van een NFS conflicteert met de onbepaalde duur van een commercieel flexibiliteitscontract. Hoewel de netbeheerders begrip hebben voor de reactie van FEBEG, wensen zij er toch op te wijzen dat de veilige uitbating van het net, in het algemeen belang, noodzaakt om de beperking van activaties van flexibiliteit mogelijk te blijven maken. De huidige werkwijze voorziet al in een periode van 12 maanden waarin de kwalificatie behouden blijft. De netbeheerders zijn van oordeel dat het mogelijk resterende risico kan ondervangen worden in de contracten tussen FSP's en hun klanten.

2.7. Meerdere SDP's op laagspanning

Uit de consultatie is ook de vraag naar voren gekomen om het ook op laagspanning mogelijk te maken om te werken met meerdere *service delivery points* per hoofdmeter. De huidige restrictie van 1 SDP per hoofdmeter is gekozen om zo snel mogelijk aFRR op laagspanning te kunnen openen. De netbeheerders zijn echter ondertussen ook een framework aan het uitwerken dat meerdere SDP's per hoofdmeter zal toelaten. Deze evolutie zit ook vervat in de lopende discussies rond de

hervorming van de Europese *Electricity Market Directive*. Eens dit framework op punt staat, zal het uiteraard ook het voorwerp uitmaken van een publieke consultatie.

2.8. EV als flex-SDP

Movanis vroeg om het mogelijk te maken dat elektrische voertuigen ook als SDP-flex kunnen dienen. De ondersteuning van mobiele assets voor flexibiliteit brengt echter veel bijkomende complexiteit met zich mee. Bovendien kan de flexibiliteit van het EV via de laadpaal aangeboden worden. Op dit moment gaan we er dus steeds van uit dat het SDP-flex zich op het niveau van de laadpaal bevindt.

2.9. Opmerkingen buiten de scope van de consultatie

Van verschillende marktpartijen zijn ook opmerkingen ontvangen die de scope van de consultatie te buiten gaan, doordat ze in sommige gevallen betrekking hebben op bevoegdheden die niet aan de netbeheerders toehoren, zoals opmerkingen over tarieven, of dat het opmerkingen zijn die geen betrekking hebben op de geconsulteerde processen, zoals wanneer het gaat over het opzetten van *capacity maps*. In het eerste geval wordt aangegeven dat dit buiten de bevoegdheden en taken van de netbeheerders valt, in het tweede geval wordt gemeld dat dit buiten de huidige scope valt, wat niet wil zeggen dat deze opmerkingen niet in rekening worden genomen bij het opstarten en uitwerken van relevante initiatieven.

2.10. Opmerkingen op de consultatiemethodologie

Reeds tijdens de stakeholderconsultatie hebben marktpartijen bemerkingen gemaakt op de modaliteiten van de consultatie: zo haalden zij enerzijds aan dat het werken via de consultatietool beschikbaar op de Synergrid website te arbeidsintensief en gebruiksonvriendelijk voor hen was, en ook anderzijds dat zij er sterk de voorkeur aan gaven dat de geconsulteerde documenten als bewerkbaar formaat ter beschikking zouden worden gesteld, met andere woorden dat er geconsulteerd zou worden op basis van word-document in plaats van op basis van pdf-documenten.

Aan het eerste luik van de opmerkingen is al tijdens de consultatie tegemoet gekomen door ook een invul-Excel ter beschikking te stellen op de consultatiepagina, die de marktpartijen dan konden downloaden, invullen, en terugsturen. Alle partijen ingeschreven voor het stakeholderoverleg zijn ook per mail van deze extra mogelijkheid op de hoogte gesteld, tijdens de consultatieperiode. Bovendien zijn ook alle opmerkingen van de marktpartijen die via word of pdf zijn ontvangen ook opgenomen in de consultatie en beantwoord, zowel overkoepelend in dit consultatieverslag, als in detail in de bijgevoegde tabel. Uiteindelijk zijn reacties van de marktpartijen ontvangen zowel via de beschikbare tool, als rechtstreeks via mail, wat aangeeft dat beide manieren gekend zijn bij de stakeholders, en dat verschillende stakeholders verschillen methoden verkiezen.

De netbeheerders kiezen er echter wel formeel voor om de te consulteren documenten enkel in pdf formaat beschikbaar te stellen. De reden is dat het hier gaat over documenten die niet enkel marktprocessen beschrijven, maar ook rechten en plichten van verschillende partijen beschrijven, en daarom wensen de netbeheerders niet dat er valse, licht aangepaste, versies van deze documenten in circulatie zouden komen, een risico dat vele malen vergroot indien er word-versies van de documenten beschikbaar zouden worden gesteld. Ten slotte wensen de netbeheerders ook op te merken dat consultatie op basis van pdf-documenten een gangbare praktijk is in de sector, aangezien de regulatoren ook deze methodiek hanteren.

3. Overzicht van wijzigingen in de geconsulteerde documenten

Dit onderdeel van het consultatierapport geeft een overzicht van de wijzigingen die zijn aangebracht in de documenten ten gevolge van de opmerkingen ontvangen tijdens de consultatie.

Volgende aanpassingen worden weerhouden:

- Een aantal correcties en verduidelijkingen in de lijst met de beschrijvingen van de verschillende marktpartijen en hun verantwoordelijkheden.
- Een aantal verduidelijkingen en rechtzettingen in de *process flows*
- In de Synergrid verordening C8-01 is de behandeling van opt-out verduidelijkt.
- In bijlage 1 – Dienstencatalogus bij het FSP-DNB contract is voor de producten mFRR en ToE in DA/ID toegevoegd dat de kwartierwaarden van de hoofdmeter in de allocatie dienen gebruikt te worden, tenzij anders bepaald door regionale wetgeving, of nog niet ondersteund door de DSO in kwestie.